Пщэдей Урысей Федерацэм и Къэрал Думэр хах

Ди къэкічэнур зыхуэдэнур дэращ зэлъытар

● Алыдж-урым бэнэкІэ

Щэкіуэгъуэм и 30-м Шэ джэм къалэ щекіуэкіаш Къзбэрдей-Балъкъэр Рес-публикэм алыдж-урым бэонхэм кънкіа гупипщі -псори зэгъусэу спортсме-ни 125-рэ. Зэхьэээхуэм и судья нэхъышкъэу шыташ Гъуэплъащіз Замир.

ЧЕМПИОНАТЫР къызэ Толошаш КъБР-м физ

гымрэ. Мы зэхьэзэхуэм бэнакіуэ-хэм я дежкіэ мыхьэнэшхуз Федерал щіынальэм и чемпионату Тырныауз къа-лэм щекіуэкіынум хэтыну Ізмал ягъуэтынут. Зэхьэзэхуэхэр зэрекіуэ-кіым кіэльыпльыну къри-

ЛІыхъужь **Карелин Алек** сандр. КъБР-м и Президен

Михаил, УФ-м алыдж-урым бэнэкіэмкіэ щіыхь зиіэ и тренер Нелюбин Влади иир, нэгъуэщіхэри. Зэіущіэр зэрекіуэкіам теухуа тхыгъэ ди газетым те

ЖЫЛАСЭ Замир

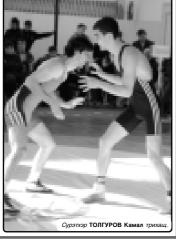
ыпэрыт куей

АДЫГЕЙ. *Президент* ТхьэкІушынэ Асльэн рес публикэм и Тохъутэмы-къуей районым щыгащ. «То стицэу кьыхальхьэмкіз республикэм шыпэрытш Абы и тамарэшіхэр инвес торхэм тэмэму зэрадэла-жьэм и шыхьэтш ар», - къы-хигъэщащ республикэ

РАЙОНЫМ къыщызэ рагъялъщ сату-нэгузегъзу-жьыпіэ Іуэхущіапіэ ин, иджырей Іэмалхэмкіэ прунж гъэкіыныр я деж щаублэ, псэуальапхъэ къы-щіагъэкі, хадэхэкі ягъэкі, пхъэм йолэжь. Президен-тым къызэрыхигъэщамкіэ, ди хьэщіэщ

Чемпионыр

Зауэм и льэужьыр

АБХЪАЗ. *Республикэ* подолог. Всепуалика правительствам и уна-фэшіыр и пашау мыгуазу кырызэрат-валяшынуш АО-квазым 1992 - 1993 гыз-жэм шекіуэкі Азжу зауы-жуэм Екіүэныгы кыраз-рышахыр эплээ (15 эры) рикырр гызпызіным зы-хуэт-закызырынымикіз ко-міссэ;

АБХЪАЗ Республикэм и резидент Бэгъэпщ Сер-ей къигъэуващ Абхъазым щыхьэрым и теплъэн рыгъэщјэрэщјэжынымкіэ эжьыгъэшхуэ егъэкіуэ лэжыгъэшхуэ егъэкіуэ-кіын хуейуэ. Абы къызэ-рыхигъэщамкіэ, а Туэху-гъуэм бюджетым хухихы-нум къищыэмыщіауэ хъэ-рычэтыщіэхэри зыкъуа-гъэувэну я мурадш. «Ди къалащхьэр - дэ

псоми ди къэралми ди на-пэщ. Зауэ блэкlам и лъэужьыр гъэкlуэдыжын щы хуей зэманыр къэсащ»,

●Си бзэ - си псэ, си дуней

Гъуэгу махуэ, фестиваль!

ИЛЪЭС ЗЫБЖАНЭ хъуауэ КъБР-м Егъэджэныгъэмрэ щіэныгъэмкіэ и министерствэм, Дунейпсо, Къэбэрдей Адыгэ Хасэхэм, «Адыгэ псалъэ» газетым зэгъусэу ирагъэ-кlуэкl «Си бзэ - си псэ, си дуней» республикэ фестивальзэлеуэм и зи чэзу ээхихльэр мы махуу ээм уйслаш, Алхуэ-дэу абы хыхьэу шэкlуэгъуэм и 24-м Кэнжэ дэт 20-нэ курыт еджапіэм усэ фіыуэ къеджэхэм я зэхьэзэхуэ ще-кlyэкlаш.

Зэпеуэр зэрекіуэкіынур щаубзыху зэіущіэ дыгъуасэ Къэбэрдей Адыгэ Хасэм и хэщіапіэм щызэхэтащ. Егьэджэныгъэмкіэ район Іуэхущіапіэхэм адыгэбзэмрэ литературэмкіэ я методистхэм яхуэзащ КъАХ-м и тхьэ-.....сратурэткы и методистхэм яхуэзащ КъАХ-м и тхбэ-мадэ. «Адыт» псага» газетым и редактор нэхъышхъь ХьэфІьщіэ Мухьэмэдрэ КъБР-м Егъэджэныгъэмрэ щізныгъэмкіэ и министерствэм и лэжьакіуэ Балэ Люд-милэрэ.

Зэпсуэм къыпызыщэ зэlущlэхэр зэрырагъэкlуэкlыну щlыкlэм мы илъэсым абы игъуэта зжъуэкlыныгъэхэм, анэдэлъхубзэм зегъэужьыныр, и егъэджыкіэр егъэфіэ-кіуэныр, къыдалъхуа бзэм пщіэ хуащіу, къабзэу ирипсалъзу щіэблэр къэгъэтэджыныр зэхьэзжуэм и мурад нэхъыщхьэу зэрыщытым, нэгъуэщі Іуэхугъуэхэми тепсэльыхьащ къызэхуэсахэр

щхьэщэмыщі изэ. |

НэхъыфІхэр къыхах

КъБР-м и Правительствэм и Унэм дыгъуасэ шызэхэташ Къз бэрдей-Балькъэрым и Прези-дентым деж инвестицэхэмкіэ шыіэ Сове-и каска

тыр дээг выявлялыны дыры хэквыпэхэм теу-хуахэр, нэгъуэщіхэри. Къыхальхьа јузхугъуэхэр зэпкърахыу эзјущіэм къыщыпсэльащ «Роспефть» НК» ОАО-м и вице-президент Сапронов

КъБР-м и Президентыр шэкІуэгъуэм и 29-м «ГАЗ» авбилхэр щащэну тыкуэ-хуэр Налшык къалэм къыщыщызэІуахым ирихьэ-пІащ. Республикэм и Іэтащхьэм щыгъуазэ зищіащ мы тыкуэным щащэну продуктыкуэным іцащэну продук-ізм. А ІужушІапізр кьызэ-рызэІуахам іт фіьіш[экіз Кьэ-бэрдей-Балтькээрым ішышу автомобиль къззышэхуну зи мурадхэр ди гъунэгьу шІы-налъэжэм мык[узу я Туэхур зэфіэкІынуш, Абы шІыхухэм я зэманри я акъшэри кыздигъзкуэнущ. КъБР-м и Пре-зидентым къыхигъэщхьэху кіащ заводым и продукцэр занщіэу къызыіэрыхьэну занщі у къызыі эрыхьэну сату јужущапім и лэжьы-гьэм къыдэкіуэну нэгъуэщі зы іуэхуфіи. «Дяпэкі», жи іащ Къанокъуэ Арсен, - бюд-жетым налогыу къыіэрыхьэ-ми хэхъуэнущі, щэхуакіуээм я ахъщэр республикэм и эко-номикэм кузатэжьэнуш. Сэ

номикэм хуэлэжьэнущ. Сэ Новгород Ищхъэрэм дэт за

Виктор

ягъэлъапІэ

УХУЭНЫГЪЭМ и Іэна

УХУЭНЫГБЭМ и Ізна-тізм цині эфіанідм папші-нкін ильос куэд льандэрэ хьэлэлу зэрылажьэм кыз-хызкікіз Урысей Федера-цэм и Президентым 2007 гьэм шэкіуэтьуэм и 18-м кыдитьэкіа Указ №1512-мкіз «Урысей Федерацэм ціыхь зиіз и ухуакіуэ» ціз льапізр кэкыфіанані Попо-

пьан эн эн ухуахуэ» цаз льан эр кьыф ащащ Попо-вич Виктор Иван и къум -«Ай Би Си» компание» ООО-м и генеральнэ ди-ректорым.

водым и унафэшікэм фіьшиіэ унафэшікэм ээтраухум по-яхузоці қъвьдазалжықыну за-рытграухума пашцы. «143- рышытвар» "Адпякіз респуб-автомобиль заводым гуты-екк псори къвызэринэніўм жынукым за шдыз Іуаху иджырей зэманым хэзэ-різкі зезымыху далалхэр. гашці Шэк кынтескырэкым са визоваюдым и унафэші-автомобилхэр шашэну мы хэми республикэм и Іэташ-салоныр къызэрызаўкам хазхэми фіьшіз яхузоці Къз-сыя предприятами шахуа-барлей-Бальккарым бизис-сыя предприятами шахуа-барлей-Бальккарым бизис-тывнум; — зарага-яка мы Іуахуфым пашціэ».

ХЬЭЖЫКЪАРЭ Алик

ние гупым и унафэщі Бакулин Алексей, абы и къуэдзэ Свито-ва Александр, Шэрэдж Ицкъэрэ ГЭС-каскадр. ОАО-м и тхьэмадэ Соттаев лий, «ЗЕЮ» ООО холдинг компанием

и унафэщі Бжэмбей Олег, уней хьэрычэ-тыщіэ Тэтэр Артур сымэ.

и унадэцці выжовен Олет, унен жэрынз-тышіз Бтэр Аргур сым; Спетсэльыкывныр эхфізика нзужь, Къз-бердей-Балькэрым щагъззащізну я му-кур арэзы техьующі. Заможення компание заіущізм и кізм. Вольжання компание гулым и унадэяці Бакулин Алексей жур-навистажа я утицізжа мазуал вритаці. Захыкьям хэтаці КъБР-м и Парламен-тым и Унафэці Бечелов Илыкс, Прави-тельствэм и Унафэці Ярин Андрей, абы и яля кіхэраз Тказзаллыы Мурат, ми-нистрхэр, кьалэ, район админістрацэ-хэм я і этащьхэзэр, кыхальзыя Ізукутьуз-хэр зэтьэщіыліа Ізнатізмя я лыкутуру-

Зи щхьэ Іуэху фІэкІ

зезымыхуэ дэлэлхэр

ШЫІЭЖЫНУКЪЫМ

.....

Нэхъыбэ мэхъу

HE

Зэу**ј**уу къызэрагъэпэщ

Къытпэщыт хэхыныгъэхэм къыхэкІыу, Урысейм и Ипщэ льэныкьуэм и гъунапкьэхъу-мэхэм я къулыкъур шагъэт-

кіияш. А хъыбарыр къитащ гъу-напкъэхъумэ Ізнатізм и пресс-Іуэхущіапізм и унафэщі Лива-нов Сергей.

- Сыт хуэдэ тlасхъэщlэх lуэх ури, уэгухэри хыхьэу, шlыпіэхэм ткіийуэ щыдогъэкіуэкі. Зэрыдубзыхуам тету гъунапкъэхэр хъумэныр къ гъэпэщ, - жиlащ абы.

Дагъыстэным и Хасавюрт ьалэм дыгъуасэ щаубыдащ хэхыныгъэхэр шекіуэкіыну махуэм, дыгъэгъазэм и 2-м, милицэм и лэжьак[уэхэм яхуэгъэзауэ террорист хьэгьэщагьэ зыгьэхьэзыр, а щіы-піэм щыщ Магомедов Мавлет-

хъыбарыр къыбгъэдэ кlащ Дагъыстэным и МВД-м и пресс-ІуэхущІапІэм и унафэщіым и къалэнхэр зыгъэзашіэ Толчинский

хъыбарыр тхьэмахуэ и пэкІэ къаІэрыхьат.

Дыгъуасэ пщэдджыжьым абы и унэм къыщагъуэтащ «шэхьид бгырыпх» жыхуа-Іэм хуэдэ къагъауэ Іэмэ-

Илъэс дызых уэкІуэм Урыйм ику ит пенсэм процент

пенсэ фондым къита хъы барым зэрыщыхи!эмк!э, ет!а нэгъэ и шыщхьэ!у мазэм щегъэжьауэ лэжыыгъэк!э ят пенсэм и лъабжьэр къызэ зыгъэпэщ [ыхьэм процент !5] щ!агъунущ.

тат-коррупционерхэм я судыр Къалэ Думэм и парламентар

пашэў, гьэ дызыху экуэхэр гуг накъэщым щахьынущ. Думэм и унафэщіў щыта Почтарев Вик-тор ильэси 7,5-рэ тралъхьащ, апхуэдэу абы сом мин 500

(MTAP-TACC)

Мы махуэхэм

ф і аджикист аным щрагъэжъэ-нущ Урысейм и ІзщагъэлІхэр я дэіэлыкъу эгзу у яуу э Сантту линск э ГЭС-1-м и ялэ чээ ур.
 ф «Ціыхумрэ зауэмрэ» и фізщыгъэціэ у Санкт-Пегер-бург щекіуэкіынущ докумен-

 Башкириер Урысей къэра-лыгъуэм зэрыгухьэрэ ильэс 450-рэ зэрырикъур гъэлъэ піэным хыхьэу, Уфа къыщы Марк. Министерствэм щыхьэт ээрышыгеххуамкіэ, Магомедовым и мурад бэаджэм теухуа СПИІ-м сөэныным и думейхалъхьэнущ республикэм щыпсэу льэпкьхэм я 2-нэ Ас-

● КъБР-м и Парламентым

Жэрдэмхэр мащІэкъым

КъБР-м и Парламентым и Президнумым и зи чэзу эзlyшłзу абы и Унафэнц Бечелов Ильяс притълкі уэкіам денутатуэр шыхэнлыян Урысей Федерацом и изгъсуані субьектума доконуэр эзуэльхьэн и льэныкьуук!э кьаlэта Іуэхутъуэ зыбжанэм.

ПАРЛАМЕНТЫМ Бюжетымкіз, налогхомкіз, налогхомкіз, налогхомкіз, налогхомкіз, инапохор етьокіуакіыным, инапасмакіз и комитетым умафиці Ахьуэхы у Кланфобій тепельтальни цихьзіз и 12-м пратажодужінуя 13 законхэр кльдэгтээ із наконхэр кльдэгтээ із намы старуальна жэрдэм заволым. Къвжальхьа материалхэм и бжанэ къмжитьхваш, Къвжальхьа материалхэм и унафэщ**I Ахъуэхъу Къан-**Ахэр хуэгъэзащ цІыхухэм я

Ахэр хуэгьээащ ціыхухэм я мылькум тральхь з нало-гым, Урысей Федерацэм и Налог кодексым, Урысей Федерацэм и субъектхэм я къэрал властым и законо-дательнэ (піыкіуэ), гъзза-шіакіуэ органузм я къы-зэгьэлэщыкі э хабээхэу

па на прави на править на правит

ушыпсэүнкіэ нэхь хьэльэ щышіэхэм зэрыщылажьэм щьыгіэх ят компенсацкэр лэжьапіціэ нэхь мащіэ ды-дэм хэтьэхьэн хуэмейуэ. Я Іуэху епльыкі эхэмкіэ ээхьуэжа нэужь, депутат-

хэм унафэ къащтащ зы-хэплъа Іуэхугъуэ псом-кІи.

кІи.

КъБР-м и Парламентым и Президиумым и зэјущјэм апхуэд эуи щытепсэлъыхващ «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и промышленностым и щытыкІэмрэ курыт пІалъэм тещІыхьауз абы игъуэтыну зыужьы-ныгъэр зыхуэдэмрэ» Іуэ-

/мэнымкІэ Дунейпсо орга-зацэм (ВОЗ) 1988 гъэм

игъэуващ. •Дыгъэр къыщіэкіащ сыхьэ-ти 7-рэ дакъикъэ 23-м, къухьэжынуш сыхьэт 16-рэ кьикъэ 30-м.

Фмахуэм и кыхьагьш сых ти 9-рэ дакьикъи 7-рэ. Лахуэм и кІыхьагыщ сыхьэ-9-рэ дакъикъи 7-рэ.

 ◆ Илъэси 110-рэ и пэкІз (1897 - 1982) къалъхуащ Совет Союзым и Маршал (1955), Совет Союзым

. Ст. раграмян П. А. Ф Дыгъэр къвщізкіынущ сы-кьэти 7-рэ дакъикъэ 24-м, къухьэжынущ сыхьэт 16-рэ дакъикъэ 30-м.

<u>Тахуэм и кТыхьагъынущ</u> хьэти 9-рэ дакъикъи 6-

 ♦ Илъэс 290-рэ и пэкІэ (1717) Петр Езанэм и указкІэ Урысей къэралыгъуэм и ипщэ гъунапкъэхэм Аст-рахъэн губерние къыщызэ-рагъэпэшаш.

рагьэлэщащ.
• Дыгьэгьазэм и 3 - 7-хэм Венэ (Австрие) щекlуэкlы-нущ промышленностым зе-гьэужьынымкlэ ООН-м и ге-неральнэ конференцым и 12-нэ сессиер.

12-нэ сесспер. ◆1959 гъэм псым т ехьащ ду-

мылкъутэр.

•Дыгъэр къышіэкіынуш сы
къухьэжынуш сыхьэт 16-рэ

дакыккъ 29-м.

Пліанэпэр зыгыэхьэзы ХЬЭЖЫКЪАРЭ Алик

——(Лъэпкъ **Іущыгъэ:**) Мыдэф и Іуданэ кІыхьщ.

Кымалькы материалхэм инагриалхэм инагруаза зашПри, депутат-хэм унафэ къашташ КъБР- ми и Парламентым и Щіыхь тхыль илъэс куэд дъвлирэр хыллуу зэрылакъэм папш[э жүрналистикэм и льэныккуэк1э «баксанский вестник» газетым и редактор ихъышхээ Доткьул Сэарбий Къгаза пбий и къхум

лов Ильяс депутатхэр къы-хуриджащ Урысей Федера-цэм и Федеральнэ Зэхуэсым и Къэрал Думэм и депутатхэр хэхыным жыджэру хэ тынхэу.

БАТЫРЛюба КъБР-м и Парламентым и пресс-ІуэхущІапІэм

€ТхылъыщІэ

Гупсысэ куукіэ гъэншіа исэ-

тхылъ тедзапіэм къыщы-дэкіащ усакіуэ ціэрыіуз Ацкъан Руслан и къалэ-

ныкъуэ куэд къызэщІаубы-дэ, ахэр гупсысэ куукІэ, гурыгъу-гурыщіэ лъэщхэмкіз гъзнщіащ, мы ткы-льым къвщыбгъзратынущ блэкіам ухуезыгъэпльэ-кіыж, къэкіуэнум фіыкіз ущызыгъзгугъ, дыкъззы-ухъуреихъ дунейм и щы-тыкіз зэмылізужьыгъуз-хэм гу лъозыгъатэ усыгъз-хэр

ТХЬЭХУШЫНЭ Ланэ

къыфіэрыхьэну фыхиеймэ

Ди шІэджыкІакІуэ лъапІэхэ!

щытевдзэ хъунущ еспубликэм и пощ

ІуэхущІапІэ псо: Ди индексыр

• Ди псэлъэгъухэр

Къэрал мылъкур зехьэн, гъэбэгъуэн, фейдэ пылъу къэгъэсэбэпын

Иджыпсту зэфіэгьэкіа хъуахэм шриплъэж зэманш. Дауэ кърахьэліэрэ ильзсыр ди республиком и министерствэхэм?

Дэ ди псэлъэгъущ Къзборрай-барахьсэрым къэрал мылькур зехьэнымрэ щіы-

- Мухьэмэд, япэ щіыкіз узиунафэщі Ізнатізм и къа- дэн нэхьышхьэм кіэщіу и гугьу уздгьэщіынт.
- Газетеджэхэм ягу къэз-гьякыжынщи, ди министерствар Къэбэрдей-Балькыз-

ствар къвозрдей-Балъкъз-рым и къзрал мылъкур зе-къзным пыщіа къзрал поли-тикэр зыубзыху икіи пхызы-гъзкі гъззащіакіуэ органщ. Мы гъзм зэдгъзхъуліахэр мащіакъым. Къзпщтэма, къзрал Іузхущіаліз 230-м

къэрал Туахущіалію 230-м щінгъум егъбьєдыліа рес-публикам и къэрал мылькур зарыщіамых инвентаризаціз тщіащ. Абы кърикіуам илкъ иткіз, къэтацтаці мылькур клаті, къэтацтаці мылькур бэльным теруха унафэ. Ага-хуара Укъбордей-Балька-рым и Іыкъэ зыкаль къэрал предприятахмура жицюнер общества заїужахмура я финас-хозяйствення щытыкіар нана-хозяйствення щытыкіар кърибару зыйзятивама жылору къзпиративама заумахмура къзпи-къуліону зыйзятивама заумахмура къзпи-таум мазищ къзс за рыхоллъв.

насу, запкърыткащ, зрагъъ-кум/пану, анапляважуя къзтщ-тауя мазищ къс за дъкоппъв. Ом/адам и 1-м ирикъзлају а Ізнатіяхъм къзратым ира-тащ сом мин 602-рз. Ар зы-стащ сом мин 602-рз. Ар зы-стащ сом мин 602-рз. Ар зы-ціетъу. Къзрал мялъкум фейда нажънбо къедтъэты мурадкіз, ди министерствам къзиликъхори и ягъвба и фокіада мазэм КъБР-м и правительствам къмцитащ къзрал мялъкум цыци пслу-на правительствам къмцитащ къзрал мялъкум цыци пслу-пар мялъкум сърганизация къзрал мялъкум цыци пслу-пам пакую зоджуварнищіра кънзарькажыр закіальна-ктонным пакую зоджуварнищіра къзрани мялъкум сърганиція къзрани мялъкум сърганиція къзрани мялъкум сърганизация посум пакум закум сърганизация посум пакум закум сърганизация посум пакум сърганизация пакум сърганизация посум пакум сърганизация пакум сърганизация посум пакум сърганизация пакум сърг пым такуз эдажэнданштээ-кызарыхахыр закіальыгтээ-кіуэным и Іуахукіэ» унафэ. Абы и фіыгьэжіз боржэндым къыпакіуау республикэм и бюджетым хальхьам 2005 гъам ельытауэ хуэдитікіэ хахуащ Мы илъосыр къап-щтэмэ, фокіада блякіам и

лагьэ. Суужьрей заманым пса-льэмжкь нэхьыбэ эрашіэ-қыр шым жжэліа Іуэхуюш. Министепствам

- Пэжщ, ди министерствэм и лэжьыгъэм и унэтІыныгъэ нэхъыщыщы и применения и примен щІыр тэмэму зехьэныр. Абы и лъэныкъуэкіэ ди республи-кэм и щіыналъэхэм нэхъыбэу къыщагъэсэбэпыр бэджэнд зыхуам тету ар щІыпІэхэм кіуэурэ щІыр бэджэнду зэра-тыр къипщытащ. ЩІыр бэ-джэнду къэзыщтэхэм зэрагухэтхэрщ. Комиссэм зэлъе-

къалэ округ псори. Къэпщытэныгъэхэм кърикlуахэм япкъ иткlэ щіыпіэ самоуправ-ленэмкіэ органхэм ират къыщагъэща ныкъусаныгъэхэр гъэзэкІуэжынымкІз чэнджэщ-хэр. Нэгъабэ лъандэрэ мэла-жьэ «КъБР-м и къэрал мылъжьэ «КъБР»м и къэрал мыл-куу щыт шів Ізкъзхар ба-джэндутыным и Іуахукіа» рес-публикам и Правительствэм къмшта унафэр. Мы гъэм къмшта унафэр. Мы гъэм къмшта унафэр. Мы гъэм император и правительствам къмшта унафърма и правительствам император и правительствам и бюджетым халтъращи и законфратор и правория и законфратор и правория и законфратор и правория изъя объем и законфратор и и законфратор и и законфратор и з

зар қъызаўлькьара. Мужа-мая?

- 2006 - 2007 гэхэм кърну-она у министерствам игъяхазырри КъБР-м и Пра-вительствам и учасру 5 къац-хар закъзнымра шіры и къзга-засаўльнікура. Хабэзм илкъ иткіз министерствам оридическа экспертиза ире-такура, гъава шіратожного и разграційном раз оджан-ду тынымкіз муниципально-т-хахру чет ещі мкіг чт. Ди вышагьэлікума экспертожного и халтавш, ахар яткри бадкан-малтавш, ахар яткри бадкандырылажьэхэм я реестрым зэгуры уэныгъэу 3140-рэ иралъхьащ.

фэ 60-р.
- Зэрыжыпіэмкіэ, илъэсыр
мыіейуэ фоух.
- Апхуэдэуи жыпіэ хъунущ,

- Алхуадууи жыпіз хыунущ, ауз дапакій кьалэнышухазу акызэрытпашьтыр экшыд-гызгуупшэркым. Нахыш-гызгуупшэркым кызэрытпашык кызэрытауыны худау мыныктур экк-зыым худау мыныктур экк-зыным жыру жырыны жыруунур жырууруурууру

Епсэльар ХЬЭЖЫКЪАРЭ Аликщ.

АПХУЭЛЭ ПЬ уарджій къншэмышіауэ, «склэт маршалкін», ар ягьакіуэ Ипшэ-Къуховііэ одым палізейрія. Лімкужь, Маршал Кіков Георгійа, одым палізейрія. Лімкужь, Маршал Кіков Георгійа, одым підэрэ підэговура и підэрэ підэговура нідэговура нідэговура

къыхалъхьэ - Георгий жорыр. 1918 гъэм шыщхьэІум Жу-

1918 гъэм шыщкызум жу-ков Георгий езыр арэзыуэ Дзэ Плъыжьым хохьэ. Къыкlэ-льыкГуэ гъэм и гъатхэлэм РКП(б)-м хагъэхьэ. Мазит нэхъ дэмыкГыу, Урал щыГэ Шиловэ къуажэм и деж хушимиц ар. Офинер шалы муактым дариндын астырынын телем дариндын астырын асты 1925 г.юм шууей полкым и ком Тимошешко С.К., абы и кlyyмахууми и ккулалжуу марими и ккулалжуу кана и ккулалжуу марими ккулалжуу марими и ккулалжуу марими ккулалжуу марими ккулалжуу ма гьэм аоы ехьулгэныгьэ хэльу кьеух командир нэхьшихьэхэр щагьэхьэзыру Москва щы э курсхэр. Иджы шууей бригадэм и командир къулыкъури хуагьэфащэ. Ильэс нэхь дэмыкһыу ар аргуэру Москва яшэ. Зыхъумэжы-ныгъэмкІэ Наркоматым ныгъэмкі э наркоматым РККА-м и инспектор къу-лыккури ират. Нэхъ иужькіи Жуков Г.К. Дээ Плъжьым къулыкъушкуэ зыбжанэ щри-къокаш; дывизом, корпусым командиру, Белоруссие зауэ округым и командующом и къўэдзэу шытащ. Лениным и

орденри хуагъэфэщащ. 1939 гъэм мэкъуауэгъуэм и 1-м Москва ираджэ. Зыхъумэ-жыныгъэмкІэ нарком Воро-

штабыр. Псоми щыгьуаээ зыхуеш!. Жу-ковыр Москва кьо-пьэ!! авиацэр ягьэ-пьэ!! Льэ!! Льэ!!рун хуащ!э. Мэкьуауэ-гьуэм и 22-м кыашы-ш!эдзауэ махуищк!э хьэуа ээхэуэ инхэр йок!уэк!. Абдежым бийм кхыухыльатэ 64-

бийм кхаухыльатэ 64-рэ шыфоко хдахин-Гол пеам узихуэм и Бэнгтэ тэхх гутэу и Бэнгтэ хдахийн байлыг байлыг

лег-р и вэльэриан сыльэн и паохэл и тэпандылжард ж гэр закыкы 15-м ирикыздэу. зэдуиц эшхүү, зауу советхэм Абдежин шыш дизаш Жуков хэтхэри кърикыздэу, ирегьэ-Г.К. зи курыкунсэм хэта Хэк к Тукк, Берлин и картэхэм-заузихуэр. 1. К. эн курвыульсы рэ макетхэмрэктэ зау ас макетхэм

Мэлыжымым и 16-м Москва зэманымк1 сыхьэти 5-рэ дакънкъ 30-м, щ1ми1э зэманымк2 мумов Т.К. и 1-лэ Еслорусс фронтым и дээхэм Берлин ебгъэрык1уэн ш1дээм, дэг ш1дээм, дэг ш1дээм, дэг ш1дээм, дэг ш1дээм, дэг ш1мх1-дэг ш1дэг ш шІадзаш, Япэ шІыкі Бийм попрэ «катысшуу» мініншым пор сактысті нактуукі тра-дакынкыш нізму прожесто-ри 145-м, метр шиті-шиті яз-хаму, узадытьэ менуаным не-тратълсані, бийм пльапіз прамыту, я нэхэр прішіті прамыту, я нэхэр прішіту хімрэ секваш, Германіем ін-кватум тра-даміні на-кватум тра-даміні на-праміні праміні праміні праміні праміні у праміні п

Инш Жуков Г.К. Хму за-узшкум къвщикъв фінціэр. Ар пиціянши къуакъвы. Абы 1943 гъм шільшало и 18-м «Совет Союзым и Маршал» и 15 льаніэр фінціан, 1944 гъм мэлыжьыхыми и 22-м неным и 81-р. 1945 гъм шыщкъз) нуй и 1-м «Тек!уэ-ныгъ» етіруан орденіар ира-тан, пліжейра Совет Союзым и Лімкумък и 1-мапіэр хуа-гьофушаці. Абы къратаці и 19туули Кърра куздыму да-мытъ» етіскра куздыму да-мытъ занайэри 1944 сок-за и Ут Пільыжымі шек!у-кіа Тек!узнытъэм и парад иным и унафуш Росссов-кий К.К. ар къейымхар мар-ным и унафуш Росссов-кий К.К. ар къейымхар мар-ными унафуш Росссов-кий К.К. ар къейымхар мар-ыльтаці, Постдам конферен-шэлум. Хызыраннар и пцэ Хуу заумшумум иужькі и

абы 1э щилдэг..., гий.
Инщ Жуков Г.К. Хэку за-уэшхуэм кънщихьа фІьщІэр.

дэлъу. Хэку зауэшхуэм иужькІи а

маршап Василевский А.М. и псальхумать; «Ар хуальхуат авуз Јухуум, хахуальжу, лыгы эксыный городом образовать и править и прав

УЭРЫШ Нурхьэлий, КъБР-м щІыхь зиІэ н журналист.

Щіыпіз самоуправленэм и ліыкіуэ органым и депутатх хэхынымкіз Прохладнэ къалэ округым и муниципальн: хэхакіуэ комиссэм и полномочиехэр Прохладня къалэ щіымальэ хэхакіуэ комиссэм етыным и іуэхукіз

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и ХэхакІуэ комиссэм и Унафэ

И УНАФЭ
2007 гъэм щэк/уэтъуэм и 21-м Налшык къалэ №12/2 «Урысей Федерацым и цыкусям хэхэннагъзхэмка я із хум-тыныгъзхэмыр референдуымы хэтэнымий я хумтыныгъзбыр в къвзэтъэлошынымий шасыпів нэхъвшкэзхэм я јухукрар къвзэтъэлошынымий шасыпів нэхъвшкэзхэм я јухукрар къвзэтъэлошынымий шасыпів нэхъвшкэзхэм я јухукра сахом и јухукра кърза кортурна у кърза кортурна кърза кортурна и 1-м статьям и јухок за кърза кърза кортурна кърза кортурна кърза кортурна кърза кортурна кърза кортурна кърза кърза

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Хэхакіуэ комиссэм и Унафэщі ТУПИКИН Андрей Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Хэхакіуэ комиссэм и Секретарь АТМУРЗАЕВЭ Иринэ

«Захуатьэ эдэщыіэ Урысей: Хэку/ Пенсионерхэр/ Гъащіэ» политикэ партым унафэ къыщащтэкіэ із ы иіэтыну хуммыту Къзбордей-Валъкьэр Республикэм Хэхакіуэ комиссэм хигъэхьам и іуэхукіэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Хэхакіуэ комиссэм и Унафэ

И УНАСФЭ
2007 гъзм щэх/уэгъуям и 21-м Налшык къвлэ №12/3
«Захуагъз эдащыя Урысев: Хаку/Пенсионер/Гъащіз- политико партым унафо къмщагтямі за изтану хуммыту Къзбэрдей-Балтькэр Республикам и Хэханіу хомиссам житъзам терухару къмгазыва документам хэллтьау, «Урысей
татхру хахыным и укумија» Федеральна законым и 22-на стататкри хахыным и укумија» Федеральна законым и 22-на стататкри хахыным и укумија» Федеральна законым и 22-на стататкри хахыным и укумија» бедеральна законым и 22-на стататкри кахыным и укумија» бедеральна законым и 22-на стататкри кахыным и укумија бедеральна законым и 22-на стататкри кахыным и укумија бедеральна законым и 22-на стататкри хахыным и укумија бедеральна законым и Хакийу комиссам хагожовным галуауау - Закуагъз
Александр Семен и къузр Къзбэрдей-Балтька ур Республикам и Хакийу комиссам хагожовным гаруауау - Закуагъз

здэщы! Э Урысей: Хэку/Пенсионерхэр/Гъащ!э» политикэ партым и щ!ыналъэ къудамэм и Советым и бюром къищта

партым и щынальз кеуцамым и осо-унафря къзльшяна. 2. Гусельщиков ласксандр Семен и къузр унафэ къы ащится (з и изтънну жумылу Къзбэрдей-Балъкъэр Респуб ягъзува мардэм тету тхауэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Хэхакіуэ комиссэм и Унафэщі ТУПИКИН Андрей Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Хэхакіу комиссэм и Секретарь АТМУРЗАЕВЭ Иринэ

«Урысей Федерацэм и Коммунист парт» политикэ партым унафэ къыщащтэк!э !э и!этыну хуимыту эбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Хэхак!уэ комисс: хигъэхьам и !уэхук!э

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и ХэхакІуэ комиссэм и Унафэ

И УНАСФЭ
2007 гъзм щэк/уэтъуэм и 28-м Налшык къалэ №14/1
«Урысей Федерацом и Коммунист парт- политико партъм
унафо къмщатума (з изтанътумивъту Къзбордей-Балътьър
Республиком и Хэхак/уз комиссом хигъзхвам терухузу къмреспубликом и Хэхак/уз комиссом хигъзхвам терухузу къмдально Змужевъм и Къэрал Думай и делугателър ххэньми и
узхук1» Федерально законым и 22-но статъми и Ізхъзху
1-м. 2-м. 3-м пять итків, къзбордей-Балъкър Республиком
и Хэхак/уз комиссом унафо ещ!
1. Унфо къвщаштих 15 и и/тыту хуммыту Крюков Василий Иван и къузр Къзбордей-Балъкър Республиком и
и Хэхак/уз комиссом унафо ещ!
1. Унфо къвщаштих 15 и и/тыту хуммыту Крюков Василий Иван и къузр Къзбордей-Балъкър Республиком и
изми Коммунист парт- политико партым и щыналъз къудамми - КПРФ-и и республико комитетым и бюром къмщита унафор къзлъътен.

цам и Коммунист парт- политика партым и цівнальз кіхуда-мам - КПРО-чи республика комитетым и бюром къмшта уна-фор къзлъвтан 2. Крюков — комитет и куро унадъ къвщащта уна-исти комитет и къзбърсне Балъчъър Республикам и ка-кіуа комиссам зарыкатымкіа щыхьэт тхыль етын ягьзува мар-дам тету тхауста.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Хэхакіуэ комиссэм и Унафэщі ТУПИКИН Андрей Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Хэхакіуэ комиссэм и Секретарь АТМУРЭАЕВЭ Иринэ

● Дыгъэгъазэм и 3-р Ныкъуэдыкъуэхэм я дунейпсо махуэщ

ГъащІэм и ІэфІагъым щамыгъащІэу

Нэжэгужэу къыздэуэршэр цыхубз лъагъу-vadbləm и гъашlэм и нэхъыбэр зи ныбжь жэкІуэтахэмрэ ныкъуэдыкъуэхэмрэ щапіыж рес публикэ унэм шихьауэ къыпхуэшіэнкъым. Са гуэ Раисэ мы унэм хэт библиотекэм къыщыщіы хьам шыгъуэ сэ си гугъащ ар мы lyэхущlапlэм и лэжьакlyэ гуэру, апхуэдизу ар мыбы щыхэгъэрейти. Зи ныбжыр ильэс хышым нэса бзыльхугьэр мы үнэм кызэрыкүүэрэ күэд шаш, ауэ зы махуи хушlегъуэжакъым апхуэдэ лъэбакъуэм; къызэринэкla гъащіэм хъуэпсапіэ гуэри хэль

гится пада-алау пасу дунели скымали, са-биитъуз дахэ ильэтъуауэ пхужыізнукъым. Ар балигъыпія иувэху зыкъомрэ и Іыхьлыхэм я дежи, Сабий унэми щыіащ. Иужькіз, и ныбжьыр ильэс 18 щрикъум, езыр арэзыуэ мы унэм

къзк/уащ.
- Абы лъандэрэ илъэс 40-м нэсащи, мыбы сы-щопсэу, - жеlэ Раисэ, - дызыхуей псори мыбы щопсзу, - же!э Раисэ, - дызыхуей псори мыбы шыдогь эрл: къэуат зышіэль ерыскъвыщ ди Ізняхам тельыр. Апхуэдзу ди пэшхэри къвбэзац нахущ, пщіантэры кунтци, дахэш, Мыбы щыдэхэр зы унатъуэшхуэм хуэдэу дызэропсэу, эзы унатъуэшхуэм хуэдэу дызэропсэу, эзхэмыбылхыэш, мыбы шыпсэухэм кърат пенсэм нэмыш, улахум зэрэдэр. Зыхуэээфэмжэм пшіантэр хятыэээшіэ. Сътти жыйи, уи закьуэ улсэу нэхърэ хүэлыс унахыра хуэлыс на куэлыс на куулыс на

ягьэзащи». Сытт може, у куэдкіэ нэхъыфіш. Унэм щылажьэ іэщіагьэліхэр ціыхубзым псэкіз тичагьу къыхуэхьуащ. Зэхэщіыкіышхуэ зыб-

гъэдэлъ Раисэ езым хуэдэхэм щІэгъэкъуэн, чэн

джэщэгъу яхуохъу. - Цlыхухэм яхэтщ гъащlэр зыфlэмыlэфlыж, сыт дунейм дыщІытетыр жызыІэхэр, - и гупсы сэхэм пещэ абы. - Сэ апхуэдэхэр згъэзахуэр салэм неща вовь. - Сэ анхуэджээр эгъэзахуэр-кьым. Гъашфэ матэшфэдэзуэ езькъэхан шадыяхыы. Хэти нэхъ тыншу мэпсэу, адрейхэр нэхъ гугъу йохь. Ауэ сыт хуэдэ ээманми гъашфэм јэфјагъ гуэр хэлжци, ар хэлльагьукіьсфу икін абы къа-руущіэ къыпхильхьэу щытын хуейщ.

Апхуэдэ гупсысэ куу зиlэ Раисэ и гъащlэм и къекlуэкlыкlамрэ и дуней еплъыкlэмрэ куэдым Апкуэдэ гупсысэ куу эміэ Рансэ и гъвщізм и коекіумізькімамрэ и дуне (плыкімары куэдым цалкъэфі якуохыу. Гугъуски гуауи зыпъэтъуа мыджару жарым шекіуміз мыражурам пуакуамізіным и унафъщіми и жарамміз кошэтурахушайлізм и унафъщіми и жарамміз кошэтурахушайлізм и унафъщіми пуакуаміз праводі право

игъуэтауэ зэрыщытар щыгъупщэркъым Раисэ Гуапэу абы къыlущауэ щытащ Пройдекэ Полинэ. Ар илъэс плыщі хьуауэ мы Іуэхущіапіэм щэн хабээм и лэжьакіуэу щыіэщ. Апхуэдэу зэпэщу, сыткін зыхуей хуэзэу щоп

сэу ціыхухэр жьы хъуахэмрэ ныкъуэдыкъуэхэм-рэ я унэм. Абы и лэжьакіуэхэр хущіокъу я гом поможані у помож

БЭЛЭТОКЪУЭ Светэ.

• ІуэхуфІ

Шэрджэсхэ я аъэпкъыр

АУШЫДЖЭР къуа-жэм цызэхэтащ Шэр-джэс унэцірэ ээрахьэ ч Къзбэрдей-Балькъэрым пагъэувэ льэхьэнэм пышсэў адыягэхэмрэ балт мыпкуэдэ ээіүшілэм и мыщыпсэу адыгэхэмрэ баль-къэрхэмрэ я зэГущГэ. Дыгьужьыкъуей жылэм ар щГышрагъэкГуэкГам иГащ шхьэусыгъуэ шхьэ-хуэ; адыгэ Шэрджэсхэу мыбы нэхъыбэ щопсэуунагъуэ 40. Мы унэцІэм ущрохьэлІэ Къэрэшей-Шэрджэсым, Осетие Ищ-хъэрэ-Аланием. ЗэГущГэр жырэ-Алашем. Злушіэр ккызэригьэпэщаш Кьз-бэрдей-Балькьэрым и Пенсионерхэм я союзым иткьмадэ Черксов Георгий. Абы ээрыжийамиз, я кьалэн нэхьыщкьэр кьызыхэкіа льэпкьым емытьытауэ, Шэрджэс унэціэр зезыкьэ пеори эзкыэтьэмэнырш.

унэцтэр зезыхьэ псори зэкъуэгъэувэнырщ. - Куэд щІауэ мыпхуэ-дэ зэІущІэ едгъэкІуэдэ зэгущиэ едгьэкгуэ-кІыным дыпэпльэрг. Дызэрымыгьэгтуащэ пэтми, нобэ хуэдэу гу-фІзгьуэ зэхыхьэ гукьи-нэж диІакьым, - жиІащ Черкесов Георгий. Зэ-хуэсым кърихээлІа щІа-лэгьуалэр абы къыху-риджащ яку дэль бла-

щІагъзувэ лъэхъэнэм мыпхуэдэ зэГущІэм и мымыпхуэдэ зэгуцгэм и мы-хьэнэр инш, - жиГащ Къэщкъэтау щыпсэу Шэрджэс Хьэсэн. - Кьет-хьэжьа Гуэхур дэ тхуэдэ адрей лъэпкъхэми щап-хъэ яхурехъу. Ди республикэм щымащІэкъым адыгэхэмрэ балъкъэр-

ликом шымашількым адмітэхмиро балькаэр-хамра да ххуаду я захуадуя захуадуя да ххуадуя захуадуя захуадуя захуадуя захуадуя да ххуадуя да ххуадуя да хуадуя хуадуя да хуадуя да хуадуя хуадуя да хуадуя хуад дрэ къызэригъэпэщащ, хуэныкъуэм иридэlэпыкъуфын, я лъэпкъым епха Іуэхухэр яубзыхуфын папщІэ.

папшІэ. ЛЪОСТЭН Музэ.

эм Москва ВДНХ-м щытрахащ. ЗэрызэкІэльыкІуэм хуэдэу етІуанэр ц, ещанэр Жэндар Бубэщ.

ETSylageyl

дыщэ пхъуантэ

Мазэ кіуам (феллъ 197-нэ къндэкіыгъуэм) щыгъуазэ фыхуэтщіауэ щытащ адыгей хэм (кізээхэм) а тампыхъ хънбал зыбжанэм. Нобэ теллээ мэлымээхээм шызэхмахъ ажэхэм) үт таурыхь, хъыбар зыбжанэм. Нобо теддаэ ІуэрыІуатэхэри щызэхуажь-къшьшыджійри Адыгейри, изэр шымэт тохуу адыга тээлктэжи кэлаг-хуагу-таурых хэмрэ хъыбархэмрэ зы плабжьарэ зы купиціара зарайж, адыга пээлж къызадат-эший ліпшіштуу к ішжээм шалтума тутуугурдіштуу зарышытым ыхъхэмрэ хъыбархэмрэ къызарытхар «Адыгэ пшысэхэр» (Мейкзуала, 1987, зы-ызырар Хьэбархтээл Аскэри тхытьхэри, Кэбабрайсэйэм кызыгытэгізсар К кэр-ызырар Хьэдэгээл Аскэри тхытьхэри. Кэбабрайсэйэм кызыгытэгізсар К кэр-

Есымыкъуэ (Хъыбар)

ПІЫ ХАХУЭ гуэр псэдащ, Есымык-куэкі э еджэу. Зекіу эхэт эльгиура, и гьащізр икажа тэльгиура, и гьащізр икажа терымык-куэ. И ныбжь нэсри, и унэ пинаскъэжащ. Хьэщіз кууалізт Есымык-куэ и унэр, зекіуэ зыдатары туралы туралы туралы туралы туралы туралы піы туп кыжащ заугорым. Хьэцірэым Хэвы

Есымык-уу и унэр, зек/уу зыдежьзу щытахар ш(за-чш/ахиру
къвхуепсыхырт.
Есымык-уу и унэм ліы гуп къихащ зэгуэрым. Хьэш/ашым ирашэри, 1-эн къвмуаштащ, н шкъзшэри, 1-эн къвмуаштащ, н шкъзкъвшури, н по къвмуаштащ, н шкъзкъвшури псы къвхуихъвщ, фалъэр
Ізнэм щытригъз урам, пъзныкуза оризури и щалар щитъзкізащ. Щалэм и із ижыым дагъуз зэрийнури, псы кізаритъзкізащ. Щалэм и із ижыым дагъуз зэрийнури, псы кізаритъзкізащ. — Ар хъункъвм, - жавщ.
« Ар хъункъвм, - жавщ.
« Ар хъункъвм. - жавщ.
« Ар хъункъвм. - жавщ.
« Ар хъункъвм. - жавщ.
« Мар хъункър заръх
ущ.
« Мар хъункър заръх
ущ.
« Мар хъункър заръх
ущ.
« Мар хъункър
« Мар хъункър
« Мар хъункър
« Мар хърн.
« Мар х

сыкындыгынды кындыгы өкү кынсшұхышытш, - Си лъахэ укъихэа, укъихэа, мыштык!ыу уожейри! - жи!аш кънсщұхышыувам. - Усыт лізу-жынгъуз уэ, хъэми бгъэми ущыш; таркъз?

тэркъэ?
- Сащыщтэркъым, - жыс!ащ зыкъэс!этыжыххакъым.

Апхуэдэ лІыгъэ пкъуэлъмэ, къэтэдж: дызэзэуэнш. - Ар шы-

къэтадж: дызэззуэнщ. - Ар щы-жиіэм, сыкызэсфіуэмей. - Ун щіакіуар убгъуи, къытеу-вэ, Ун шабаэри эзіудээ. - Езыми и щіакіуэр иубгъури, къытеу-ващ. Шабазшэр эзгеткіутащ. Пшапэр щызэхэуэм. шэсри ежьэ-жащ: «Пиадлясьжь эзуудипіа-тьощи, ліытьэ уиіэмэ, мыбдей къыщыспэплъэ» - жери. Жэщыр абдей щисхащ, нэху

щыри мор къзсащ, гъузмыла къысхуихьати, «Едзакъз» жери си пащхъз кърилъхьащ. Гъуз-мылэм сыхэјзбащ. - Уедзакъэмэ, щіакіуэм къыте-

увэ. А махуэми пшапэр зэхэуэху, шабзэшэр зэтеткІуташ. Пшапэр

зэхэуэри, ежьэжащ:
- Пщэдей зэхудипіалъэщ, уи гур имыкіамэ, къыспэплъэ, - жери.

гур имыкіама, къыспэплъэ, - жери. Абдежым сыкъэдзыхащ. «Шэр тескіутарэ пэт, уізгъэ лажьэ иізкъым мыбы, сэ шэм сызэшінгыни», - жысіаш, Шежьэжым ихыний, - жысіаш, Шежьэжым пары кактым. Пшананті гуэрым дыкым, города кактым пары пары пары пары кактым пары кактым пары кактым пары кактым пары кактым пары кактым шамы кактым пары какты

зэшэхээр къыхачыжащ пщащи-тым, и щіыфэм мывопціэ къы-щахьуэри, уіэгьэр кіыжащ. - Хэт узэзауэр, уіэгьэ къыпте-зыдзар? - зэхызох пщащитіыр ъызэреупщІар.
- Сызэзэуам нэхъ сыкъэзы

Сызэзэуам нэхъ сыкъэзы-гъздазма срихъпlакъым иджы-ри къзс, - жиlащ бэылъхугъэм. -улагъэ кызъры сщащи, и шкъэр пщэдей къэсхынщ, Сызэрыцы-кубаыр ищ[атэм], зи щхъэ яхъы-нур сэрат.
 Пщ]антіэм сыкъыдахыжри, си тысыпіэ къэзгъэзжащ, Наху пышым къэзгъэзжащ, Наху пышым къэзгъэзжащ, Наху пышым къэзгъэзжащ.

щыщым, къэсащ езыр, гъуэм ли къыздихьащ.

ли къыздихьащ.
Гъумылэм сыІзбэ зысщіри,
бэллъхугьэм и пыІзр къыщкьэрысчащ. И щхьэцышхуэр си Ізм
къесшэкіащ:
- Иджы сыт пщізжын? - жесіащ
бэылъхугьэм. Уи щхьэракъым

схьынур, уэращ. - Къэсхьауэ си унэ исщ ноби УІэгъэм къигъэдзыха щІалэм и анэрщ.

Зы гъуэгурыкіуэ, одиналэр зэхэрати, зы пидантіз дыхьащ; «Мы унэм нэху сыкъмце кіынир», -жери. Пшофіапізм фыз къы шізкіри, къы іднізм фаз къы пізкіри, къы іднізм фаз ка

ын? жинаң таужуғ Қум. - жринаң оысымылы у-Бысымыр дәскым, мэз туащэм. - Си хъззырыр Ізнэм ны - Бысымыр дэскым, льк КІуащи, и къэсыжыгъуэ хъуащ, унэм ихьи, пэлтьэ, - къыжриІащ фызым. - Ап-щІондэху сэ сыфхуэпшэф-Ганпц.

Ізніц.

ЛІыр унэм ихьэри, тІысащ, Бысымыр къэсыжащ.

- Хьэщіэ диіэщ, - жиіащ
абы: сэ щызгъэтыжмэ, тэд-

- МЫХЪУМЫШАЗ СВАВЈа-щи, шхын сщык Гуэркъым нобэ, - жери. - СЭ сыгъуэгурык Гуэщ, сымэжэлГащ, - жиГащ хъэ-щЭм, фызым къахуигъзу-ва Тэнэр иухъуэнщГащ, бысымым и гуры Гупсыр

къажэурэ. ХьэщІэр шхэри, унэмкІэ

пъэзэжащ. - Мэз нэщI щIэта жыхуа-

- Фи унэ ныжэбэ сивгъэ-пъын? - жиІащ гъуэгуры-кІуэм. - жриІащ бысымым унэ

- Си хьэзырыр гэнэм ны тесльхьэри нэзгьэуват кьэщэм щхьэ удэмышха рэ? - игъэщГэгьуащ фы зым. - Зэ-тГэу ухэГэбэри

саш Бысымыруны шымысы кыккын си гутыш, фызым, Бысымыруны шымысы жэтээл кыкны, - кыны, - к

эжащ. - Хуэфащэр зэпщІа Хуэфащэр зэпщІа щыІэмэ, сэращ зэпщІар, -жиІащ бысымым, хьэщІэр пщэфІапІэм икІыжа нэужь.

зы жыл пшашэ дахэ дэст. И шэр шылум, пшашэм и унэм псэльыхьу кыл хыр хир псэльых укар шы хырги, зыр инжээ дых хурги, зыр инжээ дых хурги, зыр инжээ дэг дэг дэг хүргийн хургийн хүргийн хүргийн хургийн хүргийн хургийн хургийн хүргийн хүрги

Іэлъхьи, пщэддж

грумыл игъэхьээлын карлукылари мбаыша карлуылари мбаыша карлуылари мбаыша карлуылари мбаыша карлуыларуы карлуыларуы карлуыларуы карлуыларуы карлуыларуы карлуылары карлуыларуы карлуылары карлуушары карлуу карлуушары карлуушары карлуушары карлуушары карлуушары карлуу карлуушары карлууша

Уэ къащІэ

жьари жриlащ. - Сэри аращ сыкъезы-

зэшіэльхьи, пщэдджыжь жьару жриіаш, кьакіуз. — Сэрлі аращ сыкъезыАрдыдэр яжриіащ адрей гіТіўми - зым цэджагъуэр, адрейм шэджагъуэр, адрейм шэджагъуэр, наукьэсаці, гузумыліаш, науЖэсаці, гузумылу адрей, замы птузумылу адрей, адрей,

- Ер зи унэ ихьэр мэунэхъу. - Уэ бгъу! - Уэуи! ГъэщІэгъуэн слъэ-ъуащ!

 Дыгъужьибгъум аргъуей куэпкъ яхуэмышхыу слъэуащ. - Дыгъужь шыр хъунт? - Шыруи жы1э: Индар и шы

- Шыруи жыну: индар и шы къумэтныхыым хуэдизщ. - Индар и шы къуэлэны-жывр цым!у хъунщ? - Щык!ууи ирехъу: бгы пкатэм щюувэри, бгыщхьэм щохъуак!уэ. - Бгыр льахышэ хъунщ? - Льахьшэ-мылъахъшэми, пахэр лашъейма, и вы д

щауэр дэплъеймэ, и пыІэр щхээроху.
- Щауэр цІыкІу хъунщ?
- ЦІыкІууи ирехъу: псыкъуийм йоІэбыхри, псы

- цыкуун індекху псы-ктуній йо1эбыхріі, псы кышінствальз чалучар Полькуй кыіз пэтунір пшэдіджыжым иралымма, пшыкыпкых кіхруші кын шыхыпкых кіхруші кын шыхыпкых кіхруші кын шыхыпкых кіхруші кын шыхыпкых кіхріші кітрі - Махуэр кіэшімі, пшэд жыхыбы жуыкіу эдік - Махуэр кіэшімі, пшэд жыхыбы жуыкіу зада шылу танэ хьуауэ пшы-кыпуалы кірші кірші кірші кірші кірші — Танэжы ціыкіу кірші. - Танэжы ціыкіу кірші. - Танэжы ціыкіу кірші. - Заныстэуитіым я псальз-макыр абы пэсауэ, я ткы-мадэм зіттээпсчэу Іхы шіатэм, заяныстунтіым

щІатэмэ, зэнысэгъунтІым я жьэр щыувы Ізнур хэт ищІэнт?..

ьуащ! - Сыт плъэгъуар?

ЗэнысэгъуитІ

ПЩЫХЬЭЩХУЕГЪЭЗЖІ хьуауэ, хьэщІапІэ къикІыж-ри, зылІьжья пщІантІэм ды-хьэжащ. НыситІ иІэти, а тІумя псалъэмакъ унэм къытіум янсальзмакь янэм кым щізіукіыу зэхихащ ліы-жым. «Сыт мы тіум кьаухэ-сыр?» - жери игъэщіэгьуащ ліыжым. Зэнысэгъуитіым я

Уэ зы! • Тхьэр закъуэщ, - къыпи-ыжащ адрейм. ыжащ адреим. Уэ тІу! - НитІым яльагъур щып-

къэщ. - Vэ щы!

- Уэ ццы!
- Іэнэр лъакъуищмэ, мэув.
- Уэ плІы!
- Жэм быдзиплІыр зэхуэдэ-19, шафІэш.
- Уэ тху!
- Іэпхъуамбитхур шэры-

щ. Уэ хы! Хым хэ

Хын: Хым хэхуэр етхьэлэ. Уэ блы!

Блэ зэуэр мэбэг.
Уэ и!

- Сэ гьуджэ къыспэшіз-хувц, - жиіаш зым. - Бу-джэм унгльэмэ, узых убур плавгьунущ, - Сэ алэрыбгьу къыспэ-шізхуащ, - жиіаш етіуанэм. - Алэрыбгьум утеувэмэ, узыхуейм мапізьыпіэм С. Сэ мыіэрысэ джабэппь къыспэшізхуащ, - жиіащ ещанэм. - Кыіэрысэ джа-бэппьыр іухуэмэ, лізуэ тельыр кызаубірувэжытелъыр къызэфІэувэжы-нущ. - Гъуджом дивгъаплъэт,

- Гъуджем дивгъаплъэт, жари гъуджем иплъэмэ, ялъагъур гузэвэгъуэщ; щыри зылъыхъу пщащэр и псэм йоджэри телъщ. Афіякі зыщајэжьакъым аб-деж; алэрыбгъум теувэри, зи псэм еджэ пщащэм деж напіэзыпіэм нэсащ, мы-

напізэ сійж інасійі, жы-ізрысэ джабэпльым ипс ізрысэ джабэпльым ипс ізрысэкум, пішенэр кызарасыжай, кышы-гуфікана шашэр, прикасыжай, жана шалээм, шхээж кизара шалээм, шхээж кизара шалээм, тухээшаш, прикасыжай, кызара жана жана жана жана мухатыры жана жана пришагь уэр кызахах. У кызарасыжай шагыры жана пришара жанаш шапи-шым кызака шагыруазы, Кызыкихар уэ кызаш,

●Псалъэжьхэр

Бийр къыпщытхъумэ

Адыгэм и хьящэр быдапіэ нец. Адрыщіми ущіздумэ, мыдрыщімір къмпітыксыніц, Актьмі зініра актьмітынішэмі йочэнджэщ, Актьмі зініра актьмітынішэмі йочэнджэщ, Абтър куэдрэ уэмэ, и дамэр мэкъутэ. Бынжь умыгтьоблагь, багатьжь умыгьзойй. Өмійр жышшытхуму, умыбулэрыгъ. Өтуйгъуэм ущымылыкъэрайгъэ, умэм ущымылыкъзужь «Туйгъуэм ущымылыкъэрайгъэ, умэм ущымылыхужь

♦Гъуэгум лъыхъуэркъым - щІоупщіэ.♦Дахэ къыбжезымыіэм укънгъапціэркъым. «дах» къможезымыям укытьанцизукъм», «Жыянтым ущізмыкъу, лхуэфащэм», къмпатысы «Зя щхьэ натым н щхьэ уриатытынщ, «Къмдыхъэр думыхум, дэкімжыр умыубыд, «Мэзрэ мазэхэрэ ун шэху шумыіуята, «Изхыжым кізгьодижэркъм» - кізгьокіуэ.

♦Нэхъыжь теlущіыкіыпіэщ. ♦Пашіэгъэлыгьуэ джэгу хэлъкъым.

Настью бутынщамы, аркъзн кізлъумыдзыж.
 Настью бутынщамы, аркъзн кізлъумыдзыж.
 ФУн гуашіз еплън, ун лъз гъзбакъуз.

Дыізщізмыкіцадэ щіыкіз

Гъуэмылэр здищтэри. Къуийціыкіу ежьащ. Зы дыди здрихьэжьащ. Гъуэгу тетурэ псы ирихьэлІаш КъуийцІыкІу Псым зэпрыплъмэ - адры щіым зы иныжь итш.

щым зы иныжь итш.
- Иныжь, псым къикіи, сызапрых, - еджащ Къуийціыкіу
- Псым сыникіын мурад
сиіэш сэри, - жиіаш иныжым. - Уз унэхъ лъэщмэ, сыникіыніши, псым укъызэпрым,
хынш, Сэ сынэхъ лъэцмо, укъикіынщи, псым сызэп

хъащ.
- Сэ схузэфіэкіри уэзгъэ
пъагъунии - жиіани Къумй льагьунц, жиіащ Кьую-ціыку, Мыв кымптэ эмцірм, кэжыгьэр жым хипкьац, нэгьуэщ зы мыви кицта эмціри, ктьуюйкэл ціынэм псы кышімуэщ. - Зы мывар эгьэщащэри, жым хэсп-хьащ, Зы мывар спіытіри, псы кышійсухац. - Абы щыгъуз укъысте-к/уащ, жиіащ иныжьым.

- дов щь. э, - , кlyaщ, - жиlaщ иныжьым. -Сыникlынщи, псым укъискынщ. Иныжьыр псым къикlащ: «Къыщызэпрысхкіэ, псым и кум деж сызыщіэтіысыкіын-

ци, езгъэтхьэлэнщ», - жери. Иныжьым и дамэм зытригъэзэгъащ КъуийцІыкІу, псым шыхыхьэм иныжыым и

пшэм дыдыр хихуащ. - Си пщэм сыт къыхэпхуар? - СИ ПЩЭМ СЫІ КОБІЛЭГІРЬ ГЪУМЭТІЫМАЩ ИНЫЖЬЫР. - АР ЗЫРИКІЩ, АРГЪУЕЙ КЪО-ДЗЭКЪА ХУЭДЭЩ. ПСЫКУМ ДЫ-НЭСМЭ, ПХЭСІУНУРАЩ НЭХЪ

Іуэхур, - жиІащ КъуийцІыкІу. КъуийцІыкІу псым зэприх ри, иныжьыр къзувыжауз къыжьэхоплъз. - Щхьэ укъызжьэхэплъэрэ? Сыздежьар пщіэркъэ?

- Дэнэ? - Фи деж сынокіуэ. Фи мылъи деж сынокіуэ. Фи мылъ-кур згуэшынурэ, си Іыхьэр къыхэсхынуш. - Дэ зэшибл дохъу: утіэщіэкіуэдэнщ.

- 3й сытыр сэри ощіэркьым. Псы Іуфэм сыщрихьэліати, Зэрыщіыхьа нэхъ хэлъа-къыскіэрыхъыжьащ: «Сывдэ- къым: мыщэм зэхифыщіауэ

гуэшэнущ»,- жери.
- Къэпхьамэ, хьэщІэщым

льыжащ, «Жеми хильар», догумыя курей хунунцику агьашхэри жанаш иныжхэм. Кырийшыкку же хынчшыжазм, уэнжакымык эмей жанаш жанаш

- Ди нэгу зедгъэужьынущи, ныддыдэкі.

нэхъыщІэр мо чыцэм хэсщи, абы фыпеуэ. Зы иныжь щежьэм, чыцэм хэс тхьэкІумэкІыхьыр штэри.

хас ільякум-яльямысыр шүргігі үйрүзэгьэжьэнш» жыіи. - Абыкіз дыпэльэщакым. - Дебэнынш, иныжьэм. - Дебэнынш, анау каратынынш, анау каратынынш, анау каратынында анау каратынын анау каратынын анау каратынын анау каратынын анау каратынын анау каратын анау кара - Къывазгъэбэнынур си шы- хынумэ, зы иныжь куэпкъ нэхъыжьырщ,- къажриГащ диГэжщи, фхуэзгъэжьэнщ, -Къуийціыкіу. - Си шынэхъы-жыр бгъуэнщіагъым щіэс-

- нізціяхудалы депільніц, ишащ к тумиціолку.
Сыть фи дем Кумиціыкіў игъъмозсыжди, иныжныя ря учы кіузжац. И къузшхэр кыпежыащ:
Сыт мы къытхуэпхьар?
— діш шыяххышірэащ, -
Адама, 6тъуэнціагым
— Адама, 6тъуэнціагым

жари. - Зи сытыр сэри сщіэркъым. Оныжьхэм я шынэхъыщіэр бгъуэнщіагъым щіыхьащ.

къыщіэжыжащ. - Ари къыдэхъуліакъым, Кърятквамо, къоціяцым чана діянськъм. Ньюкобо жанац иныжыхам. Къряйцькій ріан къвкуацтац, ягъвашхари ягъашхари ягъашхари ягъашхари ягъашхари жанац иныжыхам. Ньокобо жана жанад ньокъмац. Къряйцькій унагъашхари жанад иныжыхам.

ти, щіофтжыр, жери.
Сып ящіант иныжжыли Кьуйиіцікиў зэремыбразджа-мыбы дыятмыкіуэдащь-рот, кьогузэващ иныжжэр.
Ізмал дыкууев-тьакіуэ, Къуйиціыкіу деж кіуэри, дыжынырия ягуэшаш, Кьуйи-ціыкіу кыльысыр кърьтатщ.

жрагаш: - Ди нэгу зедгъэужьынущи, ныдыдэк! - Жы къомыр си зактур - Фи дамэм сывгъэшэси, сыдэфх, - жиfащ Къуий-КъуийЦыкly.

ціыкіу. Ягъэшэсри, дахащ. Губ-ри, Къуийціыкіу я унэ къа-

анэм жриlащ: - Хьэщіэ диіэщи, піастэ - жьэщіз дигоді, плагрупиц тхуэгьажьэ. Піастэр жьэху, пкіэм ихьи, кьызэджэ: «Піастэм дэфшхынумэ, зы иныжь куэпкъ диіэж-

щи, фхуэзгъэжьэнщ» жыlи. Пастэр щыжьэм, Къуий-

жери. Ар щызэхахым, иныжь щи, фынакіуэ. зэшитіым кізбгъу защіы-Иныжьхэр бгъуэнщіагъым жащ.

ПЩЫМ пхьу дахэ иlэти, псэльыхьу и куэдт, аршхьэкlэ зыми яхудэкlуэртэкым, дзы яфіишурэ дигьэкlыж фіэкl. Жылэм зы щіалэ ціыкіу дэст къызэлъпъл зы щіалэ ціыкіу дэст къвізэ-ралъх у лъандэрэ и льэр къвіщіэмыўвэў. Піцым и пхъум лъвіхъўн мурад ищіащ абын. И анэм жриіащ: - Пщащэм де ж кіуэй, къвіздэкіўэну сху-жеіэ.

...

— піщацьмі де ж киузп, къвізджірзну сху-змі Шіала цівнідум и анзра піцым и пхъум деж кіуащ, ауз шізуківтакъвыжри, кым-пъзэзэжаш: пикащащам зырум жринфакьсым. Шіальм и анзр хипъэзьхкри, етіуанзум, ещанзум итрэмісуві, піщацьм конхриівції. — Уз афізий укъямыкідуя, ум ккуэр къз-Уз афізий укъямыкідуя, ум ккуэр къз-

гъакІуэ, - жери. - Си щіалэм и лъэр къыщіэувэркъым,

гі льэр кымшэмыуызмі, щалэ цыккум фэ тетг, екіүт. - Сыбдэкіуэмц, бгьашхыуэ зыпшірэ укьысхуэкіуэмэ, - кыжриіаш пщащэм. Щалэ цыкіур унэм кыхыыжащ фы-зыжым. Я гьунэгьум чэнджэщ къари-кьэліаш;

- Мыпхуэдэ жылэм зы уэсэрыжь дэс-щи, ар сэбэп къыфхуэхъуфын си гу-

Бгъащхъуэ

Я гъунэгъум зи ціэ къриіуа жылэм ихъвщ фызыкжым и къуэр. Жылэм изсри, зы инэ ихъвщ кызызгенсіукьар быкызын жүрійац. Бысымым и чэлддуэц
— Фыкызызаніэльніму аусэрыжыз ри
— Фыкызызаніэльніму аусэрыжыз ри
— Бараманіэльніму аусэрыжыз ри
— Бараманіэльніму аусарыжыз
— Мараманіэльніму аусарыжыз
— Нам тызэрыкуэр хыри
— Зараманіэльніму аусарыжыз
— Бараманіэльніму аусарыжыз
— Бараманіэльніму аусарыжыз
— Бараманіэльніму аусарыжыз
— Бараманіэльніму
— Бараманіальніму
— Бараманіальніму

къакјуп, уп ткъэрыкъуэр къыхэхыж, -къыжријащ уэсэрыжьым. Тхьэрыкъуэ хъушэм хэплъэри нэхъ фэншэ дыдэр къыхихащ фызыжьым - ар и къуэрауэ къыщјэкјащ.

Уэсэрыжыыр шіопш пагуэжькіэ кызэрыгеуіуэрэ сыгіі зишіысынут бызыкым и кіруам. Кызызакіууажым, джэгу ирикызлізуын, шалэм шы-гүанэ зэтель энишаш, «Джэгум сахэши, сыша, сыпша нэужь, уэ яхэжіыжи, унэм кіуэжь, чтызіушаш и анэр.

игъэјущащ и анэр. Шыр јумпјэкјэ иубыдри, джэгум яхи-ащ фызыжым. - Шыр къызэшэ - жери лістетович

Шьр Пумпізмі з нубыцри, джэгум якишащ фызьякьым.

- Шьр къмзэшэ, - жери ліы къулпізнашхуэ къмбтъздакъва.

- Узошэ, мылкуэ лиз даша укызьятно,

- Узошэ, мылкуэ лиз даша укызьятно,

- Кърша, мылкуэ лиз урануа пышь къритац а пыккъритац ліы къулпіз нашухуэ». Абы
шыр кіыщым ишаш; «Нал шіезгъэлтьхээнщ», - жери. Шым нал шышійляхыям,

гумізр зы Іунэ хушышіаш, «Сэ сиіэщи,

къэскымниц», - жери лія клуалііз нашказ обтьашхуэ ушыйу этиніри, шіслэ у узулум кижэмуэ пыжіу этиніри, шіслэ у обранац лія коулпіз нашуэ ушіри льз
- Каз шыкуэ казакура ушіри льз
- Пшым и клуар обхаўнуя Іусти, абы и пашкэ итіьскыш бтьашхуэр.

- Бтьашкуэ зыпшіру кусти, абы и пашкэ итіьскыш бтьашхуэр.

- Бтьашкуэ зыпшіру кусти, абы и пашкэ итіьскыш бтьашхуэр.

 Бгъащхъуэ зыпщірэ укъысхуэкіуэмэ сыбдэкіуэнщ къыэжепіати, сыкъэкіуащ
 жиіащ щіалэм, ціыху сурэтым иувэжри. Пщащэ дахэр щlалэм къыдэкlуащ.

Напэкіуэціыр зыгъэхьэзырар КЪЭРМОКЪУЭ Хьэмидщ.

дин. ◆Мигрантым и дунейпсо махуэщ. ◆Нигерием и лъэпкъ махуэш-хуэщ.

Зыгъэпсэхугъуэ махуэм

Малъхъэдис

● Лъэпкъ шхыныгъузхэр

Нартыху чыржын

«Адыгэ шхынхэр» тхылъым кънтхыжац

мыгугъэххэу

уна

цыхуакіэкым - къапшэмэ, къэпшіэнщ; е ун пеэм къыте-гьуэльхьэнщ е ун гум жьы дригьэхунщ, Ви къятеруальсь и Ви къвру ильыгьуэм щіз-гьэкуэн и куэлш. Штхээм и нэфі зыщыхуа ціы-хухум ціыхубз хуэлэ ціы-хубауіз хуолга и ней защь.

хубзкіэ хуоупсэ, и ней зыщы-хуам щхьэкіи иіэр ціыхубзщ

хуам шхьэки изэр цыхуозш - езыр зыгебгар нат1э хуеш, ШГугьзурэ унэхъуа жып1эн, мыгугъэххэу уна жып1эн, унэхъуа уи гугъэурэ унауэ къыш1идзыжа жып1эн -гъащ1эр 1эджэу зэподжэж.

■Жын ухьури делэ ухьужащ кылкужаізми, ужильзфэпа ухэджым ужильфэпа ухэджым ужильфэпа улашфізубэн-гьан шыізщі Псыдзэр дээм я нэхь гу-ш нэхьышізфі зэхьуліар жылшкэл мажуш,

■ Нэхьыщіэфі зэхьуліар жьыщхьэ махуэщ.
 ■Гугьэ-щхьэгьэпціэжым ди-іыгых у, ди япэ гьуэгу теу-вахэм щіыкіэншафэ ядопль.
 ■Зигу дыкъэмыкіыххэм зы-кьызыфіэщіыжа фіыдощ.

пхуоупсэж. ■ ЦІыхур зэран щыхъур сэ-

■ Цівхур зэран щыхьур сэ-бэп щыхуфынум и дежщ. ■Зэщэурэ къвідамыхьэхы-фам дэы фіашыж. ■ Мафіэ хуэдэ мафіэ игьуэтмэ, дактэмъ зыкъри-гэлыжынукъми къвхуэ-нэжар нуру блячш! ■ Фівуэ пльатъуми, утепльэ мыхъуми цівхубэыр къэп-

ДЫГЪЭГЪАЗЭМ И 1-м ◆ 1896 гъзм къалъхуащ Совет Союзым плІэнейрэ и ПЫхъужь, «ТекІуэныгъэ» «Победа») орденыр тІзунейра зрата, маршал Жуков Георгий. 1974 гъзм дунейм ехыжаш.

оргий. 19/4 гъэм ду..с... жащ. Ф 1917 гъэм къызэрагъэпэ-щащ Тэрч-Дагъыстэн прави-

щащ Тару-Дагънстон правительствар.
◆ 1945 гъзм Къмзарагъелнощащ Щыхубахам я Думенно Демократ Федерацър
• Минокъмър илъза с бо ирокър театр лэжвакіув, режиссер Къубатий Мухъяма,
◆ СПИД-м «больным и ду• Румином и тъэлкъ махуэшхуэщ.

ДЫГЪЭГЪАЗЭМ И З-м

◆ 1835 гъэм дунейм къмтехващ Андерсен Ганс и таурыхъхэр зэрыт плэ тхылъыр.

◆ 1939 гъэм «Ленин» мылкъут э атом кжъухыыр япзу псым
техъащ.

◆ Ныкъуздыкъузхэм я дунейпсо махуэщ.

меинсо махуэщ.
ДЫГЬЭГЬАЗЭМ И 4-м
ФИЛЬЭС 80 ирокъу адыгэ
Арильэс 80 ирокъу адыгэ
Тхызуэ уссануу, араматург
Тхызуральхурэ. 1987 гьэм дунейм ехыжащ.
ФХрысей информатикэм и
махуэщ.

ДЫГЪЭГЪАЗЭМ И 5-м

◆1936 гъзм СССР-м и Конституцэр къащтащ. Абы ипкъ
итк! 3 Къэбэрдей-Балъкъэр
Автоном Областыр Къэбэрдей-Балъкъэр Автоном
Совет Социалист Республикз
хъчаш.

Совет социалист технуали.

♦ 1941 гъэм советыдаэхэм можная и Ізшэлъашизхим намызаэхэм шераэхэм шераэхэм шераэхэм шераэхэм шераэм Кэабэрдей-Балькаэрым и партизанхэр Лэскан шыю ямыша быдапам теуащ, хэщЫнныгъэшхуи щраташ.

1 щых намень отментаций прагаций дыныгь эшхүи щрагаш даныгь эхм я доктор, къбкъу-м и профессор, щиле и и какаремик уб-ми кыбр-ми щізныгь эхм кіз щых зийз я лэжакиў къу-мыкъу Тыгъуэн къызраль-БЕЙТЫГЪУЭН ф Сэфарбий. ф

• Махуэгъэпс

Дызэрыт мазэм

жащ.
◆ 1936 гъэм къалъхуащ физико-математикэ щ!зныгъэ-хэм я доктор, КъБКъУ-м и профессор, Щ!ДАА-м и академик ик!и и президент, РАЕН-м и академик Нэхущ

ДЫГЪЭГЪАЗЭМ И 8-м ◆1991 гъэм Къэрал Щхьэ-хумтхэм я Зэкъуэтыныгъэр (СНГ-р) къэзыгъэхъуа Бело-вежскэ зэгуры|уэныгъэм Із щ|адзащ, Абы СССР-р щы-мы|эж ищ|ащ.

ДЫГЪЭГЪАЗЭМ И 9-м ◆ 1769 гъэм Урысейм и зауэ наградэ нэхъыщхьэр - Геор-гий щихъым и орденыр -къащтащ.

д........ оррупцэм ебэныным и йпсо махуэщ.

рал са, дрижер цізрыіуз Темыркъан Юрий. фЦіыхум и хуитыныгъэхэр хъумэным и дунейпсо махъумэным и дуневись хуэщ. ◆ Нобель и махуэщ (Нобель саугъэтыр щат махуэщ).

ДЫГЪЭГЪАЗЭМ И 11-м 1894 гъэм Париж къыщы-Іуахащ япэ дунейпсо авто-

выставкэ. ◆1946 гъэм къызэрагъэпэ-щащ ООН-м Сабийхэм за-щІэгъэкъуэнымкіэ и фонщізгъэкъуэнымкіз и фол-дыр. Ф Ильэс 85-рэ ирокъу тхы-дэ щізныгъэхэм я доктор, КъБКъУ-м и профессор

Шхьэгуэш Шотэ къызэралъ хурэ. 2001 гъэм дунейм ехыхурэ. 2001 г вам ду.... жащ. ◆И ныбжыыр илъэс 40 ирокъу

граф Агентствэр ГАСС-р.
ДЫГЬЭГЬАЗЭМ И 20-м
Ф 1917 гээм Кьызрагтэллэг на комиссэр (ВЧК-р) Абы и 10 ташкээ үн тээуват Дзержин-ский Ф . 3.
Ф И ныбжыр илъэс 55-рэ ирокъу такууэ, ж у р н а л и с т Хъз уунцы Му-40 ч ныбагъзунтагъзи-ка и органхэм я лэжьакуу-хэм я махуэщ.

неино литор тыр. ф1921 гъэм Къэбэрдей автоном областым и лык куэ РСФСР-м и ВЦИК-м и деж

ДЫГЪЭГЪАЗЭМ И 16-м ◆ 1916 гъэм къалъхуащ адыгэ тхакіуэ ціэрыіуэ, дра-

ціэрыіуэ, дра-матург, щізны-гьэлі Шортэн А ск эр бі ий 1985 гъзм дунейм ехыжащ 931 гъзм Москва къыщы-зајуахащ «Ромен» цыджан театрыр. № Къзажъстаным и лъэпкъ

Егьэн (Батьэтыр) Мадина.

ДЫГЪЭГЬАЗЭМ И 12-м

Фурысой Федерацыя и Конититуцыя и махуэш.

Ф 1990 гъзм КъБР-м р хакащ.

№ И нъбокъвр ильас 70
ирокъу медициня шізныгъзхам я доктор, АКЪУ-м и акадерофессор, ШіДАА-м и академ и нъбожьо ильас 75
ирокъу КъБР-м егьаджаныкуз, КъБР-м и Парряментым
куз, КъБР-м и Парряментым

ф Кением и и лъзпкъ махуэш
«Кением и махуэш-

хуащ.
Пыгъэгъазам и 19-и

ф 1866 гъзи къвзарагъапъщащ урысейи и Телеграф
Агентствар.
ф 1806 гъзи къвтаущи пригиковет Союзым планейра и
Півкъужь Социалист Пэжъытъзм и Лівхъужь маршал
режиев Пеонид 1982 гъзи
дунейи екъякащ.
цащ Совет Союзым и тапъпъпащ Совет Союзым и тапъпъ-

ДЫГЪЭГЪАЗЭМ И 13-м ◆1949 гъэм Налшык кънчич

◆1949 гъэм Налшык къмщыазіуахащ КъАССР-м и ціы-хубз ныбжьыщізхэм я ІІ рес-публика съезд. ◆1991 гъэм Налшык щекіуз-кіащ КъБР-м ис лъэпкъхэм я ліыкіуэхэм я съезд.

ліыкіухэм я съезд.

ЛЫГЬЭГЬАЗЭМ И 14-м

1695 гьям урыс
1695 гым
1695 г

•1944 гъм ВКТ(б)-м и 21-м и окомым участо кънцтащ Помым участо кънцтащ Поджэм, Прималка, Урожайна, Лоскан районхэм газет къыщыджымым теухуауз.

•1879 гъзм къз пъ къз парт.
къз раз примали парт.
къз раз п

ДЫГЪЭГЪАЗЭМ И 21-м ◆1944 гъэм ВКП(б)-м и об

трын рэм зыкъегъззэж.
ДЫГъЭгъАзЭМ И 22-м
◆1920 гъэм захалъхващ Урысейр электрофикацэ щІыным геухуа къзрал планыр (ГОЭЛ-РО-р).
◆34ергетикым и махуэщ.
◆2001 гъэм

ДЫГЪЭГЪАЗЭМ И 25-м Ушиса бегъымбарыр къалъ-

ДЫГЪЭГЪАЗЭМ И 26-м 1991 гъм СССР-р зращымы!эжымк!э Декларацэр къацтащ.

◆ Илъэс 70 ирокъу КъБР-м гуазджэмк!э щ!ыхь зи!э и лэжьак!уэ Мыз Борис къызэральхурэ. 1999 гъэм дунейм ехыжащ.

ДЫГЬЭГЪАЗЭМ И 27-м

ф 1932 гъэм СССР-м паспорт системэ щагъзуващ.

ф 1929 гъэм къалъхуащ филологие щізныгъэхэм я доктор, КъБКУ-м и профессор, ЩІДАА-м и академик, КъБР-м щізныгъяхмикіз щізыхь зиіз и

тор, къвкъу-м и акаде щјанам и акаде щјаныгъзузмка и критик Хъзкјуащ ф И ныбжыр илъзс 60 ирокър къшр-м щјыхь зија и артист, щоджэнцјыкју Алий и цјар зе-зикъз Къзбар-дей къзрал дра-ма театрым и джо жэр Борис.

ДЫГЬЭГЬАЗЭМ И 28-м ♦ 1959 гъм Напиык телеме-ханико аппаратурэ завод къвщызэјуахащ. ♦ 1968 гъм Мейкъуалэ и 3э-ныбжьэгъугъэ утым щагъз-уващ «Игъащізк!» Уысейм дригъусэщ» фэеплъыр.

дыгъэгъазэм и зо-м

дон БЭГБАЗЭМ И 30-м Голько ББР и плакіз (1922) Советам п Голозялсо съезть п Голозя п Состе Голозар - СССР-р. Ф Илььс 35-р а и плакіз (1972) Къзбэр дей - Бал в къзрым къвкуатъ эфэщащ «Пъзякъ-зарым къвкуатъэфэщащ «Пъзякъ-зарым къвкуатъэфэщащ «Пъзякъ-зарым къвкуатъэфэщай «Пружба народов») орденыр.

ДЫГЪЭГЪАЗЭМ И 31-м ◆ 1896 гъэм Москварэ Петер-бургрэ япэу телефонкІэ зэпа-

♦ 1896 гъэм Мос бургрэ япэу теле щ ащ. ♦ Ильэс 75-рэ ирокъу УФ-м щыхь зи!э и ар-тист, пшынауэ 1эзэ Пщыхьэ-щ!з Мухьэжыр

рз. 2006 г. Бал. дунейм ехыжащ. ♦ 1939 г. Бам. къалъхуащ КъБР-м и цыхубз артист, УФ-м гъуазджэмкІз щІыхь зиІз и лэжьакіуэ, композитор,

Зыгъэхьэзырар УЭРЫШ Нурхьэлийщ.

● Си хъуреягъкіэ

Зымахуэ зы махуэкіэ сы пъыхъуащ сызыхуей хъуа Іэмэпсыя гуэр сымыгъуэты жу. Зы махуэ псо! Дунейм схутехыжакъым, уэр щівыри згъэзри. Си ма-хуэр зыми щымыщу кіуам и закъуэкъмы. Мо сызэгуэлы-

ди. Сэ абы жиlам гузэгъэгъуз нэхъ къызит хуэдэу хъуащ. нжъ кыбыят худду худий. Каури, сызыкузгулыжащ-сыт цилькЪР Сэ симыйми, док кыбылатакы? Псоин ар-дыкара къзынатакы? Псоин ар-дыкара къзынация сщини учения из тудини и кыбини на кыбини кыбини на кыбини

ХЬЭХ Сэфарбий.

● Джэгукізхэр

Шоп

ШЫХУИТІнэхъ машІэч уджэгу хъуркъым. Ауэ плІым щІнгъуами джэгугъуей щигъуами джэгугъуеи мэхъу. Шоп уджэгун щхьэк!э, ціыху къэс і эмыщінтху-хы я кіыхьагъыу баш папціэ щырыщ-пліырыплі яіэн хуейщ.

А башхэм зэреджэр шопщ. Джэгухэм ящыщ зым зэры лъэкІкІэ шопыр щІы псыІэм хеупиІэ. ЕтІуанэм и къалэнш хеупціэ. Етіуанжи к кьалэнщ езым и баш папціэмкіэ щіым хэт шопым еуу, ар кърнуду, езым ейр шіым хнупціэну. Ар къехъулірэ - кърнудар кык-кьяхуащ. Кърнмыудыфамэ, аджіз зи чэзум шоп къещтэ-ри йоуз.

ри йоуэ.
Мис апхуэдэурэ мэджэгу - чэзу-чэзууэ шопым шопк lэ еуэу. Шоп нэхьыбэ къэзыхь-эхур те-кlуауэ аращ.

льэнкь. 19. л нэм, л неэм лух хьу яльагьуу щыта, иджы я щхьэгьусэхэм eдаГуэурэ куз-дым ямыдэж. 20. Пшхыну гу-ЩэкТуэгъуэм и 24-м ди

Щокургкум и 24-м ди патагоным тепа пеатыээблэдым и жууапуэр: Белуждыу 5. Къвари, 5. Кърги, 14. Сыткур, 17. Баллыс, 18. Гъвабрз, 19. Къяды, 20. Дерт. 25. Къушколье, 26. Къушколье, 27. Къушколье, 28. Инжыда, 29. Хъудыр, 30. Хама, 31. Гърд, 33. Гъхъъ, 36. Къушй, 38. Бжюдыгъу, 39. Къушй, 38. Бжюдыгъу, 39. Хьэлыуэ. 41. Гуэн. 44. Уанэ. 47. Иныжь. 48. Куржы. 49. Иныжь. 48. Куржы. 49.
 Хуар. 50. Бард. 52. Гъуши.
 Пшатэ. 56. Ерэн. 60. Хьэ-рэ. 62. КІЭнтхь. 64. Кхъу-жьей. 65. Джанэ. 66. Штачу-кей. 68. Анэл. 69. Вынд. Кестыр: 1.КІуж. 2. Къзмы. Шы. 3. Тхьэ Јухуя. 4. Уш. 6. Акъыл. 7. Бобть. 8. Аркъм. 11.

17. Шум зэрихьэ къамышы пъэпкъ. 19. Я нэм, я псэм хуа-

Псальэзэблэдз щІыхь зиІэ и артист, УФ-м и Къэрал саугъэтым и лауреат жылагъуэ лэжьакІуэ, драма-тург цІэрыІуэ. 15. УФ-м щІыхь зиІэ и артист, КъБР-м, АР-м, КъШР-м я цІыхубэ артист, уэрэджы ак Гуэ ц Гэры Гуэ. 16. КъБР-м и ц Гыхубэ сурэтыщ Г.

Екјум/ыр; 5. УФ-м шіыхь рыхыш, ауз зепхьэну Късхмуг I. Дунейм и шіына-янір и аргист, ҚъБР-м и шіы-фікькым. 23. Урық акубо аргист, Щодженшімім усакіуэшкуэ Дермонгом Ми-Адий и ціэр зезыкль Къббру-дей кэрал драмэ театрым жэрэзун повожэ. 24 КГрэф Му-дей кэрал драмэ театрым жэрэзун повесть. 28 билжэл гіз, щараль-д. «СССР-м Пед-жактуям/урч шыта. 6. Гъуб-доккуэ Ліуан и такыл.» 2. Ефэндактом яітькашка», аші екіуукам я япо свед 1954 гьм жоккуэ Ліуан и такыл. » Ефэндактом яітькашка», аші екіуукам и дэквантоміст

Къэбэрдей-Балъкъэрым и ТхакІуэхэм я зэгухьэныгъэм и унафонці. 33. Шыхь, лэяксьым каруандын каруан

нэхърэ нэхъ цІыкІу хьэкІэ-кхъуэкІэ Іэл. 20. Нып. 21. Хъуржыным иракІа шэжыпсыр щІэжа нэужь абы къинэу ягъэгъужа кхъуей. 22. КъБРягьэгьужа кхьуси. 22. кьыг мишькь зийэ н артист, пшынауэ 1эээ. 25. Нартхэм я ху жылэр зыдыгъүа. 26. Жэшкэрэ дакир къуалэбзу. 27. Адэм е анэм я адэж. 29. Дзыдээ льэпкъым щыщ лы рышхэ хьэкГэкхъуэкГэ бгъэгу-ху цІыкГу. 31 УФ-м щІыхь • ♦ Бахрейным и лъэпкъ ма-зиГэ и артистка жиллагы» — хуэшхуэщ.

14 24

• ГушыІэ ШІэхыу пІастэ

щΙы ХЪУЭЖЭ и гъунэ ъум мэл иукІауэ щилъа ъум:

/м: - ЩІэхыу пІастэ щІы,

 - щіэхыу піастэ щіы,
 фыз, - жиІащ.
 - Дэтшхын димыІзу
 сыт пІастэ щіэсщіынур? ын пастэ штэсштынур.
- къзуГэбжьащ фызыр.
- ЩТы уэ, ди гъунэгъум иэл пшэр яукГащи, гъу-нэгъу Тыхьэ къытхуа

Къытхуамыхьмэ-щэ, на? - фызыр аргуэру щГэ-

ныр щагьажьэкІэ, абы и жьэрымэм дэтшхынщ, -жиІащ Хъуэжэ.

НапэкІуэцІы зыгъэхьэзырар ЩХЬЭЩЭМЫЩІ Изэш ш- майхаан. 1943

Жарабара (16 - 17-м насу къзхуабору дът правод (16 - 17-м насу къзхуабору дът правод (16 - 17-м насу къзхуабору дът правод (16 - 18-м насу къзтатъ на правод (16 - 18-м насу къз правод (16 - 18-м нас

Теддо тумнъжум къмщикъв бжитъхум, къмщийт Гухунуухум в практымист разразитакум пеу журан яхь Авторхзор редактируя р 1уху енлыког разгеху — долгу питетъм.

Газетыр 15 теваразум журхьыныр и пид дулын КъБР- федерально пошт эзиангринтъхумист и пид дулын КъБР- федерально пошт эзиангринтъхумист и пид дулын КъБР- Газетыр цинамист жура пек КъБР- и Теосичатът АОм. — 1 детор принамист жура пек КъБР- и Теосичатът АОм. — 1 детор 1989 голу диагизгали 16-м — 341 пълския такър 20- ръ Къмпокът КъБР- и Пилског при дулина 2 голи при духани. КъБР- и Пилског при доста диагизгали 15 прагъзхано и поширофоко при бут кър на на Реманоку и и пър велакъз и поширофоко при дуза на прагъз на прагъз на узрам, 33, телефоныр 42-35-75 и и изът падъ

• Гу зылънтапхъэ

*Дыгъэгъазэ*м дунейм и шытыкіэнур

дунейм и къэхъукъашіэхэм кіэлъыплъын зэрышіадзэрэ илъэс 281-рэ ирокъу. 1892. 1899 гъэхъм Метеостанцхэм лэжьэн щыщіадэщі Прохладнэ, Налшык къалэхэм.

1939 — 1932 — 1

нуш, Изыныкь уэ махуэ ээм хуводу, адрей-хэм цыыл дылдуэ ыккыз эрадээк мыурэ щы-тынуш, Ауэ, зэрклуагь эрашэмкіз, ягл ма-куэ т Гошым щыыл етештынг эр иыгъы-нуш, мазэм и к ю ар нэхь кьэтіэсхсэнуш, Жэщьм щыырэ градуси б - 13-м нэсу, ма-хуэм шынэр - 1, хуабэр 4-м, дыгъэтъазэм и етіуанэ Іаххьм градуси 10-м нэблагъзу екіуэкіынуш,

ОРЛОВЭ Валентинэ

Мы къыдэк Гыгьуэм елэжьахэщ: жэуап зыхы екпеталым и къуэлээ Къяншокъуэ Эллэ, пе цактору Ширдий Маринэ, корректорхэу Щоджэн Иннэ (1,3-иэ иап.), ПхытГыкІ Юрэ (2,4 дмя типа (1,3-яу пал.), гольнык по нап.), корректорхэм я дэГэныкыу Заирэ. Компьютеркіз газетым и ящіащ: Гъукіэлі Рае, Щакіуэ Малтыщі Бицу Жаннэ.

Номерыр "Адыгэ псальэм" и компьютер ІзнатІэм щагьэхьэзыращ.

Газетым Іэ тедзэн хуейщ сыхьэт 20.00-м. Щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ.

дексыр 51531 €Тираж 10.045 €Заказ №3525

Редактор нэхъыщхьэ ХЬЭФІЫЦІЭ Мухьэмэд

ЕДАКЦЭМ И КОЛЛЕГИЕМ ХЭТХЭН Жьэк Ізмыхъу Маринэ (редактор нэ-хъыщхьэм и къуэдзэ), Ширдий Маринэ (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), Гъурыжь Мадинэ (жэуап зыхь секретарь) Кыласэ Маритэ, Льостэн Музэ, Ныбэжі Таисэ, Уэрдокъуэ Жансурэт, Хьэжы-къарэ Алик, Шал Мухьэмэд.

ДИ ХЭЩІАПІЭР

дей-Балъкъэр Республикэ Налшык къалэ няки и пізкі щы Іэ уэрам, 5 ебгъуанэ - епщ Іа ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхьыщхьэм, секретарым 42-56-19; редактор нэхьыщхьэм и кьуэдзэхэм 47-31-54, 47-33-23; жууап зыхь секретарым - 42-22-82: 42-56-19; редактор польша 47-31-54, 47-33-23; жэуан зыхь секретар екпетапиатым - 42-22-66.